

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент
полковник поліції

Андрій ФОМЕНКО

«12» квітня 2021

ВИСНОВОК

**Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
щодо дисертації Рокуня Сергія Васильовича на тему «Діяльність
детективів Національного антикорупційного бюро України щодо
виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання)
майна, одержаного злочинним шляхом»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Університету
митної справи та фінансів від 28.11.2016 року, протокол № 7**

ВИТЯГ

**з протоколу засідання фахового семінару кафедр кримінального процесу,
криміналістики та домедичної підготовки, оперативно-розшукової
діяльності від 8 квітня 2021 року**

Присутні:

доктор юридичних наук, доцент Дараган В.В., доктор юридичних наук, професор Чаплинський К.О., доктор юридичних наук, професор Пиріг І.В., доктор юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності та кримінально-правових дисциплін університету митної справи та фінансів Тертишник В.М. (*науковий керівник*), кандидат юридичних наук, доцент Іваниця А.В., кандидат юридичних наук, доцент Федченко В.М., кандидат юридичних наук, доцент Солдатенко О.А., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Березняк В.С., кандидат юридичних наук, доцент Захарко А.В., кандидат юридичних наук, доцент Єфімов В.В., кандидат юридичних наук, доцент Павлова Н.В., кандидат юридичних наук, доцент Плетенець В.М., кандидат юридичних наук, доцент Черняк Н.П., кандидат юридичних наук, доцент Санакоєв Д.Б., кандидат юридичних наук, доцент Єфімов М.М., кандидат юридичних наук, доцент Гаркуша А.Г., кандидат юридичних наук Лазарєв В.О., кандидат юридичних наук Рогальська В.В., кандидат юридичних наук Литвинов В.В., кандидат юридичних наук Лазарева Д.В., здобувач наукового ступеня – Рокунь С.В.

З присутніх – 4 доктори юридичних наук та 16 кандидатів юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Рокуня С.В. на тему: «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії Рокуня С.В. на тему: «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію та методику, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значущість роботи та зазначив про впровадження результатів дослідження.

Здобувач наголосив, що, починаючи дослідження діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття та розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, слід зауважити, що стан наукової розробленості елементів предмету дослідження є доволі різним. Не в останню чергу це пов'язано з часовими періодами виникнення окремих елементів предмету дослідження. Зокрема, категорії «виявлення», «розкриття» та «розслідування» мають досить тривалу історію існування, в ході якої були ґрунтовно досліджені як відносно конкретних видів кримінальних правопорушень, так і взагалі. Караність легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, має дещо менший період існування в Україні, за який диспозиція норми зазнала ряд уточнень. Щодо інституту детективів НАБУ, то він має відносно невелику історію існування, упродовж якої, водночас, проявилися окремі прогалини у нормативному регулюванні повноважень та підслідності детективів НАБУ.

Проведення ґрунтовного дослідження вимагає перш за все дати точне визначення понятійному апарату, який планується використовувати у кримінальній процесуальній діяльності.

Для покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно вести ефективну боротьбу з відмиванням грошей, а це передбачає не лише законодавче регулювання проблеми на національному рівні і виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань, але й участь України в діяльності міжнародних спеціалізованих структур по боротьбі з відмиванням грошей, перш за все FATF і Egmont Group.

Наявні дослідження багатьох авторів присвячені в основному питанням боротьби з організованою злочинністю; певним аспектам вирішення проблем забезпечення національної, у тому числі економічної безпеки держави;

вдосконалення окремих норм кримінального законодавства та аспектам взаємозв'язку боротьби із злочинністю і відмиванням незаконних капіталів або особливостям кримінального законодавства інших держав. Зокрема, на сьогодні окремі аспекти розкриті лише у наукових працях, надрукованих у періодиці, носять не теоретико-методологічний, а суто публіцистичний характер. Водночас більшість монографій та навчальних посібників має вигляд тематичних збірників правових норм інших держав, в яких відсутні теоретичні засади вирішення тих чи інших проблемних питань.

Таким чином, науковий доробок потребує системного та комплексного дослідження, яке стосувалося б суто сучасної проблематики.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою і логікою дослідження та складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, трьох розділів, які об'єднують сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

По завершенню доповіді Рокуня С.В. присутніми були поставлені такі **запитання:**

Захарко А.В.: В своєму дисертаційному дослідженні Ви описуєте компаративістський аналіз протидії легалізації, відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом. Чи існують (і якщо так, то які?) відмінності у нормативному закріпленні та врегулюванні цього питання у зарубіжних країнах?

Відповідь: Порівняльний аналіз законодавства розглянутих закордонних країн щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом свідчить, що існують значні розходження в національних нормативно-правових актах по визначенню організованої злочинності і доходів, отриманих злочинним шляхом, що значно ускладнює кваліфікацію протиправної діяльності і слідчу роботу на міжнародному рівні.

Деякі держави, їх небагато, дуже лояльно ставляться до здійснення в них незаконних фінансових угод, а отже, і в підході до покарання. Для прикладу, максимальна межа покарання за ці злочини в США, позбавлення волі до 20 років, проте мінімальна, зокрема, в Швейцарії дорівнює всього 5 рокам.

З обставин, що обтяжують відповідальність, у розглянутих країнах на першому місці є вчинення злочину, пов'язаного з легалізацією (відмиванням) грошей у складі банди; на другому – рецидив; на третьому – наявність великих сум грошей чи одержання винуватою особою значних винагород.

Дослідження зарубіжного досвіду кримінально-правового попередження легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом дало змогу визначити, що кожна країна має свої особливості в правовому регулюванні та організації забезпечення протидії легалізації (відмивання) злочинних доходів. Показовим є досвід Швейцарії, де Федеральним Законом «Про блокування і реституції активів та матеріальних цінностей, незаконним чином придбаних політично значущими особами» регламентується блокування і конфіскація активів нерезидентів Швейцарії.

Аналізуючи зміст норм деяких західних країн щодо повноважень детективів, то суттєві відмінності спостерігаються у їхньому процесуальному статусі, у механізмі реалізації їх повноважень. Якщо в межах європейського правового простору вони є дієвими, доступними та ефективними, то Україна робить лише перші кроки в напрямі надання їм реального характеру.

Литвинов В.В.: Які ви можете сформулювати основні проблемні питання, що сьогодні заважають створенню уніфікованих та єдиних підходів до розуміння і регламентації питання щодо протидії легалізації, відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом на міжнародному і європейському рівнях?

Відповідь: В числі основних невирішених проблем законодавчого характеру є: неможливість арешту і конфіскації засобів за кордоном, розміщених у так званих «податкових гаванях»; ненормальність збереження у світовій фінансовій системі офшорних зон і необхідність значної активізації міжнародного співробітництва в боротьбі з організованою злочинністю; недопрацьованість питань конфіскації майна кримінального походження, переданого третім особам; необхідність проведення в законодавчому порядку чіткої границі між особою, яка отримує прибуток із протиправної діяльності, і власне «відмиванням».

Серед проблем організаційно-технічного характеру відзначаються: нестача засобів і кваліфікованих кадрів для проведення розслідувань; занадто стиснуті терміни розгляду справ, неможливість використання спецтехніки, величезна кількість вчинених щодня фінансових операцій тощо.

Проведеним аналізом стану сучасних наукових досліджень проблем діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом визначено, що вони присвячені в основному питанням боротьби з організованою злочинністю; вдосконалення окремих норм кримінального законодавства та аспектам взаємозв'язку боротьби із злочинністю з відмивання незаконних капіталів або особливостям кримінального законодавства інших держав.

Федченко В.М.: Як ви оцінюєте стан національного законодавства у сфері протидії легалізації, відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом з точки зору якості та ефективності правових засобів і механізмів, наприклад НАБУ?

Відповідь: В питанні реалізації функцій пов'язаних з протидією відмивання майна одержаного злочинним шляхом, складається враження, що правова основа заходів та інструментів створених з цією метою в Україні – продиктована виключно політиками окремих міжнародних організацій, до компетенції яких відноситься вказане питання. Водночас практичних аспектів, які реально були б спрямовані на ефективну боротьбу з цим суспільно небезпечним явищем, в правову систему України так і не імплементовано. «Білокомірцева злочинність» традиційним різновидом якої є діяльність пов'язана з легалізацією (відмиванням) майна одержаного

злочинним шляхом, розвивається набагато швидше та якісніше ніж правові інструменти покликані на боротьбу з нею.

Такий стан речей може бути викликаний різними причинами, починаючи від якості законотворчої техніки і закінчуючи політиками подвійних стандартів. Водночас, основою вказаної проблеми, вважаємо невідповідність способу сприяння суспільної небезпечності відмивання коштів та так званої «білокомірцевої злочинності» в цілому, об'єктивним загрозам які за собою ці явища несуть.

Що стосується інституційної незалежності Національного бюро, то проблемним залишається питання внесення змін до Конституції України з метою закріплення конституційно-правових основ діяльності НАБУ, доповнення повноважень Президента України щодо його утворення, призначення та звільнення з посади Директора Національного бюро.

Черняк Н.П.: Які, в такому випадку, ви пропонуєте шляхи удосконалення чинного законодавства та оптимізації організаційно-правової роботи НАБУ?

Відповідь: З метою сприяння реалізації повноважень з питань розслідування злочинів пов'язаних з легалізацією (відмиванням) майна одержаного злочинним шляхом, нами пропонується: а) регламентувати в КПК України засоби виявлення та збирання доказів, передбачених ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», б) ч. 1 ст. 84 КПК України доцільно викласти таким чином: «доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, а також в порядку передбаченому іншими законодавчими актами, якщо це не протирічить нормам Конституції України, цьому кодексу та правовим позиціям і прецедентній практиці Європейського суду з прав людини, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що входять до предмету доказування»; в) доповнити КПК України новим процесуальним інститутом – «помічник детектива», до компетенції якого віднести вирішення організаційних завдань без права прийняття процесуальних рішень та/або внести зміни до ч.6 ст. 5 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» для збільшення граничної чисельності центрального та територіальних управлінь Національного бюро з 700 до щонайменше 1000 осіб.

Після відповідей на запитання з характеристикою наукової зрілості здобувача виступив науковий керівник доктор юридичних наук, професор Тертишник Володимир Митрофанович, який розповів про хід дослідження, проведеного Рокуном С.В. під його керівництвом. Він підкреслив, що дисертація Рокуна С.В. «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» є самостійною науковою працею, а тому свідчить про особистий внесок здобувача у науку. Дослідження характеризується єдністю змісту, логічною

послідовністю викладення матеріалу та одержаних результатів. Останні є науково обґрунтованими. Більшість із них одержані уперше.

Достовірність досягнутих результатів забезпечена тим, що автор дисертації опрацював достатню кількість джерел теоретичної літератури; використав матеріали процесуальної діяльності детективів, а також спирався на власний досвід роботи в НАБУ.

Рокунь С.В., відповідно до поставленої мети дисертаційного дослідження вирішив ряд завдань. Так, було визначено стан наукової розробленості проблем діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; з'ясовано особливості становлення детектива НАБУ як суб'єкта кримінальних процесуальних відносин у сфері виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом і сучасний стан дослідження проблем його діяльності; проведено порівняльний аналіз зарубіжного досвіду функціонування суб'єктів кримінальних процесуальних правовідносин у сфері виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; з'ясовано повноваження детектива НАБУ як суб'єкта кримінальних процесуальних відносин у сфері виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; надано кримінально-правовий та криміналістичний аналіз легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; виявлено проблеми реалізації повноважень детективом НАБУ як суб'єктом кримінальних процесуальних у сфері виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом відносин і запропонувати шляхи їх вирішення; визначено стратегії, обсяги та напрями на початку досудового розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; розроблено пропозиції щодо удосконалення процедури доказування детективами НАБУ легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; розкрито особливості взаємодії детектива НАБУ з правоохоронними та контролюючими органами під час виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Результати дисертаційного дослідження Рокуня С.В. є аргументованими та переконливими, вони отримані завдяки широкому використанню наукових джерел, емпіричного матеріалу та вмілому використанню різноманітних методів наукового дослідження.

За змістом дисертації простежується вміння автора висловлювати власні думки та пропозиції, які підтверджуються емпіричними матеріалами та статистичними даними, що свідчить про практичну корисність дослідження. Міркування та висновки автора відрізняються елементами наукової новизни, оригінальності, переконливої аргументованості та практичної корисності.

Дисертант під час написання роботи проявив активність і наполегливість, а також здатність до здійснення самостійного наукового пошуку.

Рокунь С.В повністю виконав освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії за спеціальністю «Право», а також виконав індивідуальний план аспіранта кафедри правоохоронної діяльності та кримінально-правових дисциплін Університету митної справи та фінансів по виконанню освітньо-наукової програми на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата юридичних наук) за спеціальністю 081 «Право» (спеціалізація 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність).

Таким чином, дисертаційна робота Рокуня Сергія Васильовича «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» являє собою закінчену науково-дослідну роботу, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Робота містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі криміналістики та кримінального процесуального права, що в сукупності сприяють розв'язанню конкретних наукових задач, які мають істотне значення для науки, відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової праці:

Доктор юридичних наук, професор Пиріг І.В. відзначив високий рівень наукового дослідження Рокуня С.В., вказавши, що актуальність обраної теми «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» не викликає сумнівів.

Вміле використання широкого спектру методів наукового пошуку також позитивно вплинуло на обґрунтованість сформульованих дисертантом наукових положень і висновків. Використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пошуку, що є характерними для досліджень у галузі права у тому числі: системно-структурний, наукової абстракції, формально-логічний, історично-правовий, порівняльно-правового аналізу, моделювання, статистичний, соціологічний та ін. Використання зазначених методів не може позитивно не вплинути на обґрунтованість і достовірність результатів дослідження.

Метою дисертаційного дослідження визначено узагальнення та розроблення теоретичних засад, правових положень і практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення кримінальної процесуальної діяльності детектива НАБУ як співробітника органу досудового розслідування уповноваженого на виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. У

такій редакції мета кореспондується з назвою роботи та предметом дослідження.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало, вони відповідають вимогам МОН України. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, у своїй більшості є обґрунтованими і переконливими. При їх обґрунтуванні дисертантом використано широке коло вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, достатньо репрезентативний емпіричний матеріал.

Результати дисертаційного дослідження автора є аргументованими та переконливими, вони отримані завдяки достатньому використанню наукових джерел, емпіричного матеріалу та вмілому використанню різноманітних методів наукового пізнання. Зазначене дозволяє зробити висновок, що дисертант досягнув поставленої мети та обґрунтував низку нових концептуальних у теоретичному плані та значимих у практичному відношенні положень.

Таким чином, обґрунтованість та достовірність отриманих дисертантом результатів, висновків і пропозицій забезпечена завдяки використанню широкого кола джерел різноманітних методів наукового і практичного аналізу поставлених проблем.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що вперше на монографічному рівні комплексно з використанням методів пізнання та врахуванням новітніх досягнень науки кримінального процесу та криміналістики досліджено діяльність детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, запропоновано шляхи удосконалення кримінальної процесуальної діяльності. У результаті дослідження сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

Основні результати дисертації викладено у дев'яти наукових публікаціях, з яких сім статей – у виданнях, що входять до переліку фахових, зокрема, три статті – у міжнародних наукових виданнях, дві публікації – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Важливим є й те, що основні теоретичні положення дисертаційного дослідження належним чином аргументовані та викладені у логічній послідовності. Структурна побудова даної наукової праці дозволила оптимально висвітлити позначену проблематику. За своєю структурою дисертаційне дослідження складається із вступу, трьох розділів, що об'єднують сім підрозділів.

Водночас, в роботі є певні дискусійні моменти, які переважно не впливають на загальну позитивну оцінку даної роботи, дисертація Рокуня Сергія Васильовича «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є цілком завершеним монографічним дослідженням, у якому повно і всебічно вирішені поставлені перед ним

завдання, що мають значення для підвищення ефективності досудового провадження.

Дисертація у цілому відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167, а отже роботу може бути рекомендовано до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Іваниця А.В. відзначив достатній фаховий рівень дисертаційного дослідження Рокуня С.В. виконаного на актуальну тему, істотне теоретичне і прикладне наукове обґрунтування висновків і пропозицій.

Проблема легалізації злочинних доходів перетворилася за останні декілька десятиріч років у міжнародну. Найсприятливішими для відмивання грошей є нові фінансові ринки в країнах із перехідною економікою. Для України проблема легалізації (відмивання) доходів, одержаних у злочинний спосіб, стоїть наріжним каменем та потребує негайного вирішення, оскільки з кожним роком усе більша частина вітчизняного капіталу виводиться за кордон. До того ж актуальність дослідження обумовлюється різким збільшенням кількості корупційних злочинів, пов'язаних з відмиванням таких коштів, та проблемами, з якими зіткнулися співробітники органів досудового розслідування під час виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. В Україні з прийняттям 14 жовтня 2014 року пакету антикорупційних законів було започатковано антикорупційну реформу, одним із елементів якої було створення Національного антикорупційного бюро України (НАБУ).

Однак, незважаючи на певні досягнення у протидії корупції за відносно короткий проміжок часу функціонування НАБУ, у правозастосовчій діяльності є низка проблем, що перешкоджають їх ефективній роботі у протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ці проблеми, пов'язані з законодавчим врегулюванням процесуального статусу детективів НАБУ – правами, обов'язками, гарантіями діяльності, особливою підслідністю, а також відсутністю або недосконалістю окремих елементів ефективних механізмів протидії корупції.

Дисертант розглянув та дослідив роботи вчених стосовно актуальних питань попередження, кваліфікації та інших особливостей розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, зокрема праці: Ю. П. Аленіна, В. П. Бахіна, В. Д. Берназа, В. І. Василичука, А. Ф. Волобуєва, В. І. Галагана, В. Я. Горбачевського, В. Г. Лукашевича, Є. Д. Лук'янчикова, Д. Й. Никифорчука, А. В. Савченка, В. М. Тертишника, В. В. Тіщенко, Л. Д. Удалової, П. В. Цимбала, С. С. Чернявського, Ю. М. Чорноус, В. Ю. Шепітька та ін.

Однак, в зазначених працях здійснено переважно розгляд окремих, різнопланових проблем, лише частина з яких стосується діяльності детектива як учасника кримінальних процесуальних відносин, ва існуючі нерозв'язані проблеми негативно впливають на ефективність роботи детективів НАБУ, результати яких значною мірою залежать від належної правової регламентації та організації досудового розслідування.

Водночас розроблення системних шляхів їх вирішення можливе у результаті проведення комплексного дослідження діяльності детектива НАБУ як учасника кримінальних процесуальних відносин, щодо протидії фінансовим злочинам. Таким чином, слід констатувати, що сьогодні відсутні комплексні монографічні дослідження із зазначеного питання, а наукове дослідження С.В.Рокуня покликане усунути існуючі у цьому напрямку прогалини. Наведене вказує на актуальність обраного напрямку дослідження (стор. 15-18 дис.).

Науковий апарат рецензованої дисертації є достатньо високим, матеріал викладений чітко, доступно та юридично грамотно. Позиції, які відстоює автор, ґрунтуються на наявних досягненнях науки кримінального процесу та криміналістики, положеннях суміжних дисциплін. Свої думки, висновки, пропозиції автор підтверджує фактами, критичним аналізом чинного кримінально-процесуального законодавства, вже висловленими в юридичній літературі позиціями учених з відповідного приводу.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 та Плану заходів щодо її реалізації, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р., стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 213-р; Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр. схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015; розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 864-р «Про визначення механізму впровадження Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015– 2020 рр.»; Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015; Плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу; Рішення засідання Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення від 12 квітня 2018 року, що підтримано дорученням Кабінету Мініструів України від 29.05.2018 №16465/1/1-18; Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Уряду від 30.08.2017 № 601-р; пунктів 35 та 586 плану заходів з виконання Угоди про

асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Уряду від 25.10.2017 № 1106; Наукове дослідження здійснено в руслі ідей Конституції України, Міжнародних правових актів, ратифікованих Україною.

Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Предметом дослідження є діяльність детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості й достовірності, що забезпечується досить вдалою й продуманою структурою наукової розробки, логікою викладення матеріалу, потужним масивом законодавчої, емпіричної та джерельної бази. В цілому, структура дисертації є логічно побудованою та ґрунтується на комплексному підході до вирішення проблем кримінального провадження щодо діяльності детективів НАБУ стосовно виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертаційне дослідження є першим у вітчизняній науці криміналістики монографічним комплексним дослідженням діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.. Наукова розробка виконана із урахуванням чинного законодавства, сучасних наукових досліджень та нагальних потреб правоохоронної практики.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і рекомендації впроваджені та використовуються у науковій діяльності, освітньому процесі та практичній діяльності.

Водночас, позитивно оцінюючи значимість дисертаційного дослідження, його наукову новизну та можливість використання пропозицій і рекомендацій дисертанта для вдосконалення досудового розслідування, практики його застосування, системи протидії злочинності в цілому, Іваницею А.В. зазначено, що наукова розробка не позбавлена окремих вад, низка положень мають дискусійний характер чи викликають певні зауваження, які вимагають додаткової аргументації в процесі захисту.

Зважаючи на те, що наявні зауваження переважно не впливають на загальну позитивну оцінку даної роботи, слід констатувати, що подане на рецензування дисертаційне дослідження Рокуня Сергія Васильовича «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» є завершеною науковою працею,

підготовлене на достатньому рівні викладення матеріалу, зміст якого відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», а отже роботу може бути рекомендовано до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Чаплинський К.О. відзначив, що робота є унікальною, досить змістовною та глибокою. В роботі висвітлюються актуальні проблеми, котрі виникають діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Надаються конкретні пропозиції, рекомендації та розробки щодо удосконалення діяльності стосовно виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Отже, дисертація Рокуня С.В. «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» написана на достатньому науковому та методологічному рівні і в цілому заслуговує позитивної оцінки, тому може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Павлова Н.В. вказала на актуальність теми, на високий рівень роботи і зазначила, що зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань, самостійністю і цілісністю проведеного дослідження, що дозволило досягти поставленої мети, виконати дослідницькі задачі і повністю розкрити тему дослідження. Дисертаційне дослідження Рокуня С.В. «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» підготовлено на достатньому науковому та методологічному рівні і може бути рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Єфімов В.В. вказав, що аналіз дисертації Рокуня С.В. дозволяє зробити висновок про ґрунтовну теоретичну підготовку автора, а також про розуміння нею практичних проблем, з якими стикається детектив під час проведення процесуальних дій щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Дисертація являє собою цілісну і завершену роботу, актуальність наукового дослідження не викликає сумнівів і заперечень. Дисертаційне дослідження Рокуня С.В. на тему «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» виконано на належному науковому рівні, відповідає вимогам, що ставляться до робіт такого виду та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, доцент Дараган В.В. наголосив на тому, що дисертація є першим в Україні дослідженням теоретичних засад і практичних питань діяльності детектива Національного антикорупційного бюро України як суб'єкта кримінальних процесуальних правовідносин, що виникають під час виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, яке проведено на основі нового Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-ІХ, з урахуванням положень стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Уряду від 30.08.2017 № 601-р та світових методик протидії відмиванню коштів, на яких вона ґрунтується.

Будь-який науковий пошук з даної проблематики є необхідним та своєчасним. Дисертант виконав завдання, поставлені на початку дослідження, яке присвячене вирішенню актуальної теми для суспільства та держави в цілому. Дисертація Рокуня С.В. на тему «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» є завершеною, самостійною науковою працею та може бути рекомендована до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

На основні результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати такий

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Рокуня Сергія Васильовича на тему «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Економічне зростання сучасного суспільства нерозривно пов'язане із запобіганням різноманітним загрозам, що набувають особливого поширення в період реформування економічної системи. Проблема легалізації злочинних доходів перетворилася за останні декілька десятиріч у міжнародну. Найсприятливішими для відмивання грошей є нові фінансові ринки в країнах із перехідною економікою. Для України проблема легалізації (відмивання) майна, одержаного у злочинний спосіб, стоїть нарізним каменем та потребує негайного вирішення, оскільки з кожним роком усе більша частина вітчизняного капіталу виводиться за кордон. До того ж актуальність дослідження обумовлюється різким збільшенням кількості корупційних

злочинів, пов'язаних з відмиванням таких коштів, та проблемами, з якими зіткнулися співробітники органів досудового розслідування під час виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

В рамках антикорупційної реформи у Україні було створено Національне антикорупційне бюро (далі – НАБУ), до підслідності якого віднесена легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Упродовж відносно короткого проміжку часу функціонування НАБУ був виявлений ряд проблем щодо виявлення, розкриття та розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Частина цих проблем є загальною як для детективів НАБУ, так і для інших оперативних підрозділів та органів досудового розслідування, інша частина властива для діяльності саме детективів НАБУ і пов'язана з нормативними прогалинами та колізіями, які ускладнюють використання детективами НАБУ наданих законом повноважень, ускладнюють використання у доказуванні тих відомостей, які отримані внаслідок використання детективами НАБУ своїх окремих повноважень.

Створення НАБУ як принципово нового й самостійного державного органу, а також наділення його функцією здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні, привертає увагу численних вчених-правників до проблематики кримінальної процесуальної діяльності вказаного суб'єкта.

Доктринальні аспекти та особливості процесуального статусу детективів та процедури виконання ними своїх функцій з урахуванням досвіду зарубіжних країн та сучасного законодавства України розглядалися в наукових працях М. В. Багрій, О. А. Банчука, К. Л. Бугайчука, Р. В. Войтюка, І. В. Гловюк, Є. В. Довжича, М. В. Корнієнка, Є. О. Курти, В. Д. Поливанюка, І. П. Лопушинського, Д. Й. Никифорчука, О. В. Сачка, О. В. Скомарова, О. Ю. Татарова, В. М. Тertiшника, М. І. Хавронюка, В. І. Цимбалюка, О. М. Юрченка, М. Є. Шумила, А. В. Шендрик, О. О. Юхно та ін.

Окремі оспекти виявлення, розкриття, розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом досліджували В. М. Алієв, Л. І. Аркуша, А. С. Беніцький, В. В. Білинський, В. Т. Білоус, В. П. Головіна, В. П. Захаров, О. В. Київець, А. М. Ключко, О. Є. Користін, І. Є. Мезенцева, О. В. Пустовіт, П. С. Романько, О. В. Халін, С. С. Чернявський, О. В. Щеглова та ін.

Та попри значну увагу дослідників до зазначеної теми, низка її важливих теоретичних та практичних аспектів залишаються поза межами досліджень. Одні теорії мають дискусійний характер, інші прогресивні думки потребують більш наукового обґрунтування, а деякі – підтвердження емпіричними даними. Дисертаційні роботи О. В. Київець «Міжнародно-правове регулювання боротьби з відмиванням “брудних” грошей» (2003 р.), І. С. Тумакова «Криміналістична характеристика легалізації (відмивання) грошових коштів та іншого майна, одержаного злочинним шляхом, та їх її використання при виявленні й розслідуванні цієї категорії злочинів»

(2004 р.), В.П. Головіної «Основи методики розслідування легалізації (відмивання) грошових коштів, здобутих злочинним шляхом, з використанням кредитно-банківської системи» (2005 р.), О.В. Пустовіта «Запобігання органами внутрішніх справ легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» (2008 р.), О.В. Щеглової «Криміналістичне забезпечення розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» (2009 р.), О.В. Коляди «Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» (2010 р.), О.В. Халіна «Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: монографія» (2017 р.) роблять певний внесок у розробленість питання розслідування, розкриття та виявлення фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Втім комплексного дослідження діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття та розслідування даної категорії злочинів, не проводилося.

Водночас, зазначені праці присвячені розгляду загальних проблем виявлення, розкриття та розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. При цьому комплексного монографічного дослідження діяльності саме детективів НАБУ щодо виявлення, розслідування та розкриття цього виду злочинів не проводилося. Крім того, редакція ст. 209 Кримінального кодексу України зазнала істотних змін, що вплинуло не предмет доказування у провадженнях щодо зазначених злочинів, а відповідно – змінило й методику їх розслідування.

Тому вищезазначені роботи щодо організації виявлення, розслідування та розкриття злочинів, зокрема, пов'язаних з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, створюють належне підґрунтя для проведення дослідження на монографічному рівні проблем діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 та Плану заходів щодо її реалізації, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р., стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 213-р; Стратегії реформування судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр. схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015; розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 864-р «Про визначення механізму впровадження Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр.»; Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015; Плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу; Рішення засідання Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних

злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення від 12 квітня 2018 року, що підтримано дорученням Кабінету Міністрів України від 29.05.2018 №16465/1/1-18; Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Уряду від 30.08.2017 № 601-р; пунктів 35 та 586 плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Уряду від 25.10.2017 № 1106; Наукове дослідження здійснено в руслі ідей Конституції України, Міжнародних правових актів, ратифікованих Україною.

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає в узагальненні та розробленні теоретичних засад, правових положень і практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення кримінальної процесуальної діяльності детектива НАБУ як співробітника органу досудового розслідування уповноваженого на виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення таких *завдань*:

- розкрити сучасний стан наукової розробленості діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- проаналізувати історико-правовий аналіз протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- здійснити компаративістичний аналіз протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- розкрити предмет доказування під час діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- визначити засоби доказування під час діяльності детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- надати аналіз стратегії і тактики розслідування детективами НАБУ легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- проаналізувати міжвідомчу співпрацю детективів НАБУ на національному рівні та взаємодія у межах міжнародного співробітництва в розслідуванні легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Предметом дослідження є діяльність детективів НАБУ щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складає система загальнонаукових і спеціальних методів, призначених для отримання його об'єктивних і достовірних результатів. Специфічність мети та завдань дослідження зумовили необхідність використання наступних методів. Застосування формально-логічного методу дозволило здійснити формулювання понять «виявлення», «розкриття», «розслідування», «предмет доказування», «засоби доказування» (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2). За допомогою порівняльно-правового методу здійснено дослідження закордонного досвіду функціонування антикорупційних органів та «антилегалізаційного» законодавства інших держав (підрозділ 1.3). Історико-правовий метод дозволив дослідити становлення «антилегалізаційного» законодавства в Україні та інших державах (підрозділ 1.2, 1.3). За допомогою статистичного методу отримано емпіричні дані (опитування практичних працівників – детективів НАБУ) та проаналізовано дані офіційної статистики (підрозділи 1.1., 2.1, 2.2). Метод юридичного аналізу застосовано в процесі дослідження відповідних положень кримінального процесуального законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). Метод моделювання сприяв обґрунтуванню пропозицій щодо реформування кримінального процесуального законодавства (підрозділи 2.1, 2.2). Метод системно-структурного аналізу застосовувався з метою визначення системи повноважень детектива НАБУ під час досудового розслідування (підрозділ 1.1, 3.1, 3.2).

Нормативну базу дослідження становлять Конституція України, міжнародні договори, кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство України й іноземних держав, постанови Кабінету Міністрів України, підзаконні нормативно-правові акти з питань здійснення кримінального провадження.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні та аналітичні матеріали НАБУ за 2016-2020 рр., звіт Комітету експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму – Moneyval за грудень 2017 року, 356 ухвал слідчих суддів, результати вивчення 60 кримінальних проваджень щодо легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, результати анкетування 200 детективів НАБУ.

Під час підготовки дисертації використано особистий досвід роботи дисертанта в НАБУ, зокрема на посаді детектива та старшого детектива – заступника керівника відділу детективів за період з березня 2016 року.

Наукова новизна отриманих результатів обумовлена тим, що підготовлене дослідження з проблем діяльності детектива Національного антикорупційного бюро України як суб'єкта кримінальних процесуальних правовідносин що виникають під час виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом є одним із перших в Україні, у якому на монографічному рівні сформульовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій щодо удосконалення процесуальної форми та криміналістичної методики розслідування цього

виду злочину. До найбільш суттєвих результатів, що визначають концептуально нові наукові положення та висновки, мають важливе теоретичне і практичне значення та визначають наукову новизну дослідження, належать наступні положення:

вперше:

- обґрунтовано, що поєднаність оперативно-розшукової та кримінальної процесуальної компетенції детективів Національного антикорупційного бюро України, з одного боку, забезпечує безперервність інтелектуального процесу документування протиправної діяльності при переході між оперативно-розшуковою діяльністю та досудовим розслідуванням, з іншого боку обумовлює перебування детективів на межі діяльності сфер юстиції та правопорядку, що ускладнює їх спеціалізацію за оперативно-розшуковим або кримінальним процесуальним напрямком;

- наголошено, що відомості, які отримані детективами Національного антикорупційного бюро України відомостей при виконанні повноважень, які передбачені спеціальними законами, однак не закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі України (отримання відомостей на запит або з бази даних), можуть використовуватися виключно як засоби виявлення та розкриття злочинів, але не їх розслідування, оскільки останнє вимагає дублювання заходів спрямованих на отримання інформації, шляхом реалізації інструментів передбачених КПК України. З метою усунення зазначеної прогалини запропоновано ч. 1 ст. 84 Кримінального процесуального кодексу України викласти у такій редакції: «Доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що входять до предмету доказування»;

- за результатами дослідження генези становлення та розвитку «антилегалізаційного» законодавства встановлено, що еволюція нормативного регулювання кримінально-правової заборони легалізації (відмивання) майна пройшла шлях уточнення визначення легалізації майна шляхом деталізації переліку дій (операцій) щодо легалізації майна, уточнення визначення предикатного злочину, розширенням форм вини (віднесенням до неї необережної форми вини);

- за результатами аналізу законодавства розглянутих закордонних держав (Сполучені Штати Америки, Спеціальний адміністративний район Гонконг, Республіка Сінгапур, Республіка Польща, Федеративна республіка Німеччина, Французька Республіка, Італійська Республіка, Швейцарська Конфедерація, Республіка Албанія, Австрійська Республіка, Латвійська Республіка, Литовська Республіка) зроблено висновок, що «антилегалізаційне» законодавство може бути систематизоване в такий спосіб: а) норми кримінальних кодексів; б) спеціальні закони, що регулюють боротьбу з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом; в) спеціальні закони, що регулюють боротьбу з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних лише в результаті наркобізнесу;

- обґрунтовано, необхідність приведення порядку проведення негласної слідчої (розшукової) дії моніторинг банківських рахунків (ст. 269-1 КПК України) у відповідність до вимог законодавства щодо збереження державної таємниці, для чого необхідно встановлення в банківських установах технічних засобів, необхідних для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових та розвідувальних заходів, і забезпечувати функціонування цих технічних засобів;

- наголошено, що одним з найефективніших засобів протидії організованої злочинності шляхом виявлення легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, є проведення постійного фінансового моніторингу, ефективність якого збільшиться за умови визначення системи індикаторів сумнівних операцій, нормативно-правового врегулювання процедури фінансового моніторингу операцій з векселями, удосконалення організації взаємодії між органами загального державного фінансового контролю та спеціальними органами, що його здійснюють;

- класифіковано суб'єктів, з якими детективи Національного антикорупційного бюро України здійснюють взаємодію в ході виявлення, розкриття та розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, на: 1) органи, з якими взаємодія здійснюється в ході відносин з процесуального нагляду та контролю (Офіс Генерального прокурора, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд); 2) суміжні органи досудового розслідування та оперативні підрозділи (Служба безпеки, Національна поліція); 3) органи фінансового моніторингу (Державна служба фінансового моніторингу України, Національний банк України); 4) утримувачі баз даних, доступ до яких надано детективами Національного антикорупційного бюро України (Міністерство внутрішніх справ України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Державна прикордонна служба, органи державної податкової і митної служби, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, Державна судова адміністрація); 5) органи зі спеціальними повноваженнями (Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державна аудиторська служба України, Державна податкова служба);

удосконалено:

- класифікацію способів вчинення легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, за: 1) видом та кількістю фінансових операцій; 2) наявністю чи відсутністю залучення третіх осіб («підставних осіб», посадових осіб, бухгалтерів, юристів, страховиків, комп'ютерних спеціалістів, банківських співробітників, торговців крипто-валютою, продавців товарів розкоші, вербувальників), 3) кількості фінансових операцій, здійснених в процесі легалізації майна; 4) застосуванням підроблених документів/штампів; 5) вчиненням частини фінансових операцій за кордоном.;

- концепцію судового контролю за дотриманням прав та свобод при

збиранні доказів обґрунтуванням про необхідність нормативного розмежування процесуального порядку отримання копій відомостей на:
 1) отримання в порядку тимчасового доступу оригіналів документів, а також копій тих документів, які містять охоронювану законом таємницю, та
 2) отримання в порядку письмового запиту копій документів, які не містять охоронювану законом таємницю;

- висновки щодо відсутності правових підстав для проведення обшуку особи, якщо така особа не затримана і не перебуває в обшукуваному приміщенні, пропозицією закріплення можливості проведення обшуку особи як окремої слідчої (розшукової) дії;

дістало подальший розвиток:

- концепція щодо сутності та структури предмету доказування уточненням, що предмет доказування при розслідуванні детективами Національного антикорупційного бюро України легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом – є сукупністю фактів, встановлення яких необхідно для кваліфікації діяння та вжиття належних заходів кримінально-правового впливу до осіб, які вчинили зазначене діяння (кримінально-правовий предмет доказування), відомості про належність розслідуваного діяння до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України (кримінальний процесуальний предмет доказування) та відомості про забезпечення відшкодування шкоди, завданої предикатним злочином (цивільно-правовий предмет доказування);

- хронометричний розподіл досудового розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, на наступні етапи:
 1) вивчення матеріалів провадження і складання загального плану розслідування, де здійснюється розподіл обов'язків, який можливий за кількома напрямками: за різними епізодами; за різними підозрюваними; за різними організаціями; за територіальною ознакою; за тотожними процесуальними діями; 2) складання детективами планів розслідування за дорученими їм напрямками; 3) проведення наступних процесуальних дій: вилучення та огляд за участі спеціаліста всіх документів, що мають значення у кримінальному провадженні, шляхом обшуку та тимчасового доступу до речей та документів; направлення запитів до банківських установ; допити потерпілих та свідків для встановлення злочинних зв'язків, шляхів перерахування коштів, отримання інформації про фінансовий стан, ведення господарської діяльності суб'єкта, розміру заподіяної шкоди; призначення експертиз щодо встановлення фіктивності документів, діяльності, реального економічного стану, встановити місцезнаходження грошей, які належать підозрюванім; установа базових станцій операторів мобільного (рухомого) зв'язку, що обслуговують дану територію, та можливих напрямів руху особи, яка причетна до злочину, а також інших місць, на яких можуть бути виявлені його матеріальні сліди; затримання підозрюваних (у разі наявності підстав); проведення інших слідчих (розшукових) дій, спрямованих на встановлення всіх обставин вчинення розслідуваного злочину; 4) повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення (за

наявності підстав); 5) прийняття кінцевого процесуального рішення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки й пропозиції впроваджені та використовуються у: *законотворчій діяльності* – для вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства, яке регулює порядок здійснення досудового розслідування (лист до Комітету з питань правоохоронної діяльності Верховної Ради України від 29.04.2021 № 10-29/01/676); *практичній діяльності* – для організаційно-методичного й інформаційного забезпечення діяльності детективів НАБУ щодо розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (акт впровадження від 28.04.2021); *освітньому процесі* – для організаційно-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності, під час підготовки навчальних посібників, підручників, курсів лекцій, методичного забезпечення навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Досудове розслідування» (акт впровадження в освітній процес Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 14.09.2020); *науково-дослідній діяльності* – для подальших досліджень кримінальної процесуальної діяльності детективів НАБУ щодо розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (акт впровадження в наукову діяльність Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 17.09.2020).

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження, його основні висновки, пропозиції й рекомендації оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Економіко-правові та управлінські аспекти розвитку суспільства: молодіжний погляд» (м. Дніпро, 01 листопада 2019 р.), «Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики» (м. Дніпро, 15 травня 2020 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається із основної частини (вступ, три розділи, які логічно об'єднані у сім підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 268 сторінок, з яких основний текст – 201 сторінка. Список використаних джерел налічує 237 найменувань і займає 27 сторінок. Додатки викладено на 18-ти сторінках.

Кількість публікацій здобувача за темою дисертації та повнота опублікування результатів дослідження: основні результати дисертації викладено у семи наукових публікаціях, з яких чотири статті – у виданнях, що входять до переліку фахових, одна стаття – у науковому періодичному виданні держави ЄС, дві публікації – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Статті у вітчизняних наукових фахових виданнях:

1. Рокуль С. В. Проблеми правового регулювання та застосування законодавства про кінцевого бенефіціарного власника. Правова позиція. 2017. №1 (18). С. 182-189.

2. Рокуль С. В. Проблеми визначення правового статусу особи, яка надає правову допомогу свідку в кримінальному провадженні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. №5. С. 155-158.

3. Рокунь С. В. Юридична визначеність повноважень та діяльності детектива в кримінальному провадженні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. №2. Т. 2. С. 98-102.

4. Рокунь С. В. Фінансові розслідування як інструмент протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. Спецвипуск. Т. 2. С. 71-74.

Статті в зарубіжних періодичних наукових виданнях:

5. Rokun S. Interaction of NABU detectives within international cooperation in the investigation of legalization (laundering) of property obtained. *KELM*. 2020. № 3-3. С. 72-76 (Республіка Польща).

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Рокунь С.В. Правничі аспекти здійснення детективом контролю за вчиненням злочину. Економіко-правові та управлінські аспекти розвитку суспільства: молодіжний погляд : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (01 листопада 2019, Дніпро): у 2 ч. Ч. 1. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. С. 394-395.

7. Рокунь С. В. Фінансові розслідування як інструмент протидії легалізації майна, одержаного злочинним шляхом. Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 15 травня 2020 р.). Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2020. С. 127-128.

Таким чином результати дисертації опубліковано достатньо повно. Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, з використанням останніх досягнень науки кримінального процесу, всі сформульовані в ньому положення і висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора. Всі наукові праці опубліковано без співавторів.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотно із застосуванням сучасної української мови та наукових термінів. Кожний із розділів, підрозділів та пунктів побудовані у логічній послідовності. Усе це забезпечує легкість і доступність сприйняття викладених у дисертації положень.

У результаті попередньої експертизи дисертації Рокуня С.В. і оцінки повноти публікацій основних результатів дослідження.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Рокуня Сергія Васильовича на тему «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом».

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Рокуня Сергія Васильовича на тему «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом»

відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167.

3. Рекомендувати дисертацію Рокуня Сергія Васильовича на тему «Діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України щодо виявлення, розкриття і розслідування фактів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

професор кафедри криміналістики
та домедичної підготовки

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор
«12» 04 2021 року

Ігор Пиріг

Рецензент:

Доцент кафедри загальноправових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
«12» 04 2021 року

Андрій Іванич

Підпис
Ігоря Андрія Іванича
ЗАСВІДЧУЮ
фахівець відділу кадрового забезпечення
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
ВІДДІЛ
КАДРОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

